

ĐẠI SỨ QUÁN HỢP CHUNG QUỐC HOA KỲ

Phòng Thông tin - Văn hoá

Tầng 3, Rose Garden Tower, 6 Ngọc Khánh

Hà Nội, Việt Nam

(84-4) 831-4580 -- Fax: (84-4) 831-4601

TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ CỦA BỘ NGOẠI GIAO MỸ

TRIỂN VỌNG KINH TẾ, THÁNG 10/2000

GIAO THÔNG VẬN TẢI QUỐC TẾ:

ĐƯA NỀN KINH TẾ TOÀN CẦU TIẾN LÊN

VẬN TẢI KẾT HỢP NHIỀU PHƯƠNG THỨC NHẪM THỨC ĐẨY THƯƠNG MẠI QUỐC TẾ VÀ PHÁT TRIỂN BỀN VỮNG

Theo Philippe Rochat, giám đốc điều hành Tập đoàn Air Transport Action thì sự an toàn, dễ tiếp cận, tốc độ, tính hiệu quả, quản lý nhân lực, tính linh hoạt, sử dụng đất hợp lý, và kiểm soát ô nhiễm, tất cả hợp lại tạo thành những ích lợi chính của các hệ thống vận tải kết hợp nhiều phương thức. Trong bài viết này, Rochat giải thích rằng để thành công trong việc thiết lập ra các hệ thống này thì cần có một tầm nhìn tổng quát và một cách tiếp cận khách quan vì một hệ thống vận tải hợp nhất phải căn cứ trên một bản phân tích có lý trí về hiệu quả giá thành và có sự đối xử công bằng với các phương thức vận chuyển phụ trợ.

Michael Feldman, giám đốc phụ trách các dịch vụ khách hàng thuộc bộ phận các dịch vụ phân phối của Hiệp hội Vận tải Hàng không Quốc tế, định nghĩa về vận tải kết hợp nhiều phương thức là "sự kết hợp các phương thức vận tải khác nhau thành một hình thức đi lại (hoặc vận chuyển) thông suốt: đi bằng xe buýt đến tàu hỏa, đi bằng tàu hỏa đến máy bay, đi bằng máy bay đến tàu thủy, và từ tàu thủy đến taxi thông qua một tiến trình chuyên chở (phân phối) và dịch vụ đưa đón (giao hàng) chung và như là một giao dịch thương mại đơn nhất".

Hầu hết các chuyến đi - với quãng đường dài mà chúng ta không thể đi bộ, đi xe đạp hoặc bằng xe hơi được - đều là đi bằng nhiều loại phương tiện, chuyển từ phương tiện này sang phương tiện khác nhiều lần. Thường thì việc chuyển phương tiện diễn ra tại các sân bay, ga xe lửa và các cảng.

Liên quan đến đi lại bằng đường không, các dịch vụ bay có thể kết hợp với:

- Các dịch vụ địa phương giữa sân bay và thành phố lân cận (được nối bằng xe hơi, xe buýt, tàu thủy, tàu điện ngầm hoặc tàu hỏa loại nhỏ).
- Các dịch vụ vận chuyển nối sân bay với nhiều địa điểm ở khu vực lân cận (chủ yếu nhờ tàu hỏa, tàu hỏa cao tốc, hoặc xe buýt).
- Các dịch vụ bổ trợ hoặc thay thế nối sân bay với các trung tâm của các khu vực lân cận (thông qua tàu hỏa cao tốc như là một phương tiện bổ trợ hoặc thay thế cho các chuyến bay nối tuyến).

Việc vận chuyển cũng trở nên liên quan đến nhiều phương thức khi nó kết hợp một chuyến đi bằng máy bay với một chuyến về bằng tàu hỏa chẳng hạn, hoặc khi nó cung cấp các phương tiện mặt đất để nối hai sân bay nằm gần nhau, hoặc thậm chí như trong trường hợp một chuyến du lịch bằng tàu thủy có vé trọn gói bao gồm việc hành khách đi bằng máy bay để đến cảng.

Các dịch vụ vận chuyển mặt đất có thể cạnh tranh lẫn nhau và cạnh tranh với các dịch vụ hàng không, nhưng vận tải kết hợp nhiều phương thức thì kêu gọi sự hợp tác với quan điểm là:

- Thoả mãn những sự trông đợi của khách hàng thông qua sự kết hợp có chọn lọc các hình thức tốt nhất.
- Thúc đẩy việc sử dụng hiệu quả nhất về giá thành đối với các phương thức vận chuyển.
- Giảm tắc nghẽn, trễ giờ có liên quan đến kiểm soát không lưu và ảnh hưởng đến môi trường.

CÁC ÍCH LỢI CỦA VẬN TẢI KẾT HỢP NHIỀU PHƯƠNG THỨC

Như vậy, vận tải kết hợp nhiều phương thức là một yếu tố chủ chốt trong bất cứ hệ thống vận tải hiện đại nào. Nó là trụ cột của thương mại quốc tế và tăng trưởng kinh tế, cùng lúc thoả mãn các yêu cầu về phát triển bền vững. Trên thực tế, sự tiếp cận hướng tới vận tải kết hợp nhiều phương thức đã được xác định là một công cụ cơ bản để dung hòa các khía cạnh kinh tế, xã hội và môi trường của tính bền vững.

Nói cách khác, sự an toàn, dễ tiếp cận, tốc độ, tính hiệu quả, quản lý nhân lực, tính linh hoạt, sử dụng đất hợp lý, và kiểm soát ô nhiễm, tất cả hợp lại tạo thành những ích lợi chính của hệ thống vận tải kết hợp nhiều phương thức. Để thành công trong việc thiết lập một hệ thống như thế cần có một tầm nhìn tổng quát và một cách tiếp cận khách quan vì một hệ thống vận tải hợp nhất phải căn cứ trên một bản phân tích có lý trí về hiệu quả giá thành và có sự đối xử công bằng với các phương thức vận chuyển phụ trợ.

Các nền kinh tế đang nổi lên luôn phải tính đến các yếu tố đó khi tăng cường cải thiện ngành GTVT, mà việc làm này cùng với những hệ thống viễn thông thích hợp lại tăng cường cho thương mại và phát triển quốc tế.

Các phương tiện trung chuyển kết nối hàng không-công cộng thường được coi là các giải pháp vận tải kết hợp nhiều phương thức hấp dẫn nhất để xây dựng nên một quy trình đi lại thông suốt. Nhưng cả hai phương thức vận chuyển này đã được phát triển như là các lĩnh vực riêng rẽ nên nhiều trở ngại đã làm chậm tốc độ hoà nhập chúng lại với nhau, sự hoà nhập này hiện vẫn còn mờ nhạt.

Các nỗ lực đặt biệt đang được tiến hành để:

- Giảm sự khác biệt văn hóa giữa những người điều hành đường sắt và hàng không.
- Phổ biến quan niệm và những suy nghĩ về vận tải kết hợp nhiều phương thức trong giới chính trị gia, các nhà lãnh đạo, và các nhà hoạch định chính sách về hạ tầng cơ sở.
- Tự do hóa các hoạt động đường sắt theo yêu cầu của thị trường đối với việc xoá bỏ những khác biệt chính trong trang trải chi phí hạ tầng cơ sở.
- Hình thành các giao diện thực sự giữa hàng không và đường sắt liên quan đến các hệ thống phân phối, giữ chỗ, và thông tin.
- Thúc đẩy việc thiết lập các tiêu chuẩn chung về đặt mua vé và thanh toán, xử lý hành lý, và các điều kiện chuyên chở khác bao gồm cả trách nhiệm pháp lý, với quan điểm là bảo đảm vệ sinh miễn dịch và có khuôn khổ điều hành cần thiết.
- Xác định các cung cách làm việc và điều hành tốt nhất của cả hai phương thức này và sử dụng chúng như là các tiêu chuẩn về cung cách làm việc và điều hành của vận tải kết hợp nhiều phương thức.

NHỮNG HIỆU QUẢ TRÊN THỰC TẾ

Ngày nay, 70 sân bay trên thế giới đã có những hình thức kết nối hàng không-đường sắt nhất định, và khoảng 140 sân bay ở hầu như mọi khu vực đã lên kế hoạch hoặc có tính đến các hình thức như vậy. Hãy cùng điểm qua một số điển hình thành công.

Kể từ khi được khánh thành vào năm 1998, tuyến đường sắt cao tốc Heathrow đã giảm thời gian đi từ trung tâm Luân Đôn (khu Paddington) đến sân bay Heathrow - sân bay hàng đầu của Vương quốc Anh - xuống còn 15 phút, và như vậy làm cho sân bay Heathrow trở nên gần với Luân Đôn tương tự như sân bay Thành phố Luân Đôn vốn là một sân bay giúp hành khách các tuyến nội địa và châu Âu nhanh chóng đến trung tâm thương mại của Luân Đôn hơn.

Gần 10% hành khách của sân bay Heathrow (15.000 lượt người/1 ngày) đi tàu từ Paddington, tại đó họ có thể gửi hành lý và nhận thẻ lên máy bay. Nhờ vậy mà lượng xe cộ đã giảm 2.000 lượt xe/1 ngày!

Tác động tích cực về mặt môi trường của vận tải kết hợp nhiều phương thức cũng đã dẫn đến sự ra đời của tuyến đường sắt dành riêng cho việc kết nối Stóckhóm với sân bay Arlanda gần đó. Tuyến này có tên Arlanda Express quả thực đã trở thành điều kiện tiên quyết đối với sự phát triển của sân bay Arlanda - là sân bay phục vụ thủ đô của Thụy Điển. ở Thụy Sĩ, có một hệ thống "làm-thủ-tục-hàng-không-rời-bay" độc đáo thông qua các nhà ga xe lửa. Bạn có thể làm thủ tục lên máy bay tại hơn 25 ga tàu hỏa của Thụy Sĩ nếu bạn là hành khách của các chuyến bay lên xuống tại các sân bay Zurich và Gionevơ. Bạn cũng có thể làm thủ tục gửi hành lý đến mọi nơi trên thế giới tại hơn 100 ga tàu hỏa của Thụy Sĩ. Hơn thế, hệ thống Hành lý Hàng không-Đường sắt cho phép bạn gửi hành lý từ nhiều sân bay ở các nước khác đến hầu hết các ga đường sắt của Thụy Sĩ (thời gian giao hành lý là từ 3 đến 12 giờ).

Dịch vụ này, ra đời cách đây 15 năm, cho phép hành khách tha hồ làm thủ tục trước khi bay, khỏi phải lo về hành lý, và đến sân bay với tâm trạng thoải mái.

Tại sân bay Charles de Gaulle của Pari, các hãng Air France, United Airlines, American Airlines, Lufthansa, và các hãng khác cho phép hành khách được trung chuyển đến tàu siêu tốc TGV (Train à Grande Vitesse) của Pháp để rời từ đó đi Lyon, Nates, và Lille. Hiện đang có các đề án mở rộng dịch vụ này đến các thành phố khác của Pháp để phục vụ các hành khách đi các chuyến bay liên lục địa. Cũng đã có đề xuất về việc dùng TGV thay thế cho các tuyến bay cự ly ngắn. Ví dụ như khi đi từ New York đến Lyon, một người - sau khi hạ cánh ở Pari - có thể chọn đi đến Lyon hoặc bằng máy bay hoặc bằng tàu hỏa cao tốc với thời gian đi lại không khác biệt lớn lắm.

Nhiều hãng hàng không đang liên hệ với công ty đường sắt quốc gia của Pháp để được tham gia kế hoạch kể trên mặc dù nó vẫn chưa tính đến việc giao nhận hành lý. Cùng lúc công ty đường sắt quốc gia của Pháp đang cân nhắc thiết hơn trong việc gia nhập một trong những liên minh hàng không toàn cầu.

Để hoàn tất bản tóm lược về tình hình vận tải đa phương tiện ở châu Âu này, xin đề cập đến diễn biến mới đây nhất liên quan đến vận tải kết hợp nhiều hình thức. Mới đây người ta đã tiến hành nghiên cứu khả thi về việc xây dựng một tuyến đường sắt trực tiếp nối các sân bay tại Copenhagen và Malmoe, Thụy Điển. Việc mới đây khánh thành cây cầu qua biển Bantích nối Đan Mạch với Thụy Điển đã thực sự tạo ra nền tảng vững chắc để coi cả hai sân bay (chúng chỉ cách nhau hơn 46 km) chỉ là một trung tâm mà tại đó các hành khách có thể được trung chuyển từ nhà chờ của sân bay này sang nhà chờ của sân bay kia.

Người ta cũng đang xem xét một khả năng tương tự giữa Gionevơ và Lyon (chúng cách nhau khoảng 130 km). Những người ủng hộ việc xây dựng một tuyến đường sắt cho rằng một loại xe siêu tốc sử dụng từ trường chạy ngầm dưới mặt đất sẽ có khả năng vận chuyển hành khách từ sân bay này sang sân bay kia chỉ trong vòng 20 phút.

MỌI NGƯỜI ĐỀU ĐƯỢC LỢI

Vận tải kết hợp nhiều phương thức đang trở nên ngày càng hấp dẫn vì ngày càng có nhiều bằng chứng về khả năng của nó giúp nâng cao tính cơ động và phát triển bền vững. Đó là:

- Tốt hơn xét trên quan điểm về môi trường,
- Tốt hơn xét trên quan điểm về kinh tế và thương mại,
- Tốt hơn xét trên quan điểm về vận tải hành khách, và
- Tốt hơn xét trên quan điểm của các nhà điều hành vận tải.

Hầu như mọi người đều chiến thắng, gần như ai cũng được lợi!

Như lời hùng biện của Bộ trưởng Giao thông Vận tải Mỹ Rodney Slater: "Hệ thống [vận tải] của tương lai sẽ mang tính quốc tế xét về tầm hoạt động, kết hợp nhiều phương thức xét về hình thức, thông minh xét về đặc tính - sử dụng sức mạnh của công nghệ, khép kín về mặt dịch vụ - và luôn đổi mới."